

Det vigtigste retssikkerhedsmæssige spørgsmål er, hvilke grænser og betingelser der skal gælde for samkøring af registre. Ved samkøring forstås, at to eller flere registre sammenflettes til et ny register. Den gældende lov skelner ikke mellem videregivelse af enkeltstående oplysninger og masseoplysninger til samkøring. Der gælder de samme materielle kriterier. Der skal blot iagttages de samme procedureregler ved samkøring af registre som ved oprettelsen af de oprindelige registre.

Samkøring kan tjene vidt forskellige formål. Samkøring af registre til rent statistiske eller videnskabelige formål kan give ny nyttig viden om f.eks. sammenhængen mellem sygdomme og samfundsmæssige faktorer, som ikke bør hindres. Samkøring med henblik på ajourføring af basisoplysninger om navne, adresser og andre ikkefortrolige oplysninger er både ressourcebesparende og uproblematisk. Samkøring med henblik på kontrol af enkeltpersoner rejser derimod væsentlige retssikkerhedsmæssige spørgsmål. Der er stor principiel forskel på videregivelse af enkeltstående oplysninger til verifikation af data i en igangværende sagsbehandling eller i kontroløjemed efter en konkret mistanke og automatisk sammenstilling af masseoplysninger med henblik på at opspore mulige, men hidtil ukendte overtrædelser. Det problematiske er bl.a., at myndigheder gennem samkøring kan få et meget omfattende og nærgående billede af det enkelte menneske, og kontrollen kan foregå usynligt, uden at offentligheden eller de kontrollerede får besked om den.

For at imødegå truslerne mod den personlige integritet stilles forslag om et forbud mod samkøring af registre med særlig følsomme oplysninger til kontrolformål. De særlig følsomme oplysninger er f.eks. oplysninger om helbredsforhold, strafbare forhold og væsentlige sociale problemer (§ 9, stk. 2). Registre med andre fortrolige oplysninger – typisk økonomiske oplysninger – kan efter lovforslaget samkøres med henblik på offentlige myndigheders kontrol af borgernes økonomiske mellemværender med det offentlige, men det stilles som en betingelse, at de registrerede er blevet advaret om en mulig eller planlagt samkøring inden afgivelsen af oplysninger. Hermed undgås for det første, at kontrollen foregår usynligt, og for det andet opnås en præventiv effekt. Det er altid bedre at forebygge kriminalitet end at opsnappe syndere.

Efter lovforslaget skal de hidtidige procedureregler fortsat gælde ved samkøring af registre.

For at undgå unødigt spredning af fortrolige oplysninger og sikre, at samkøringsreglerne får effekt, præciserer lovforslaget, at oplysninger, der indsamles med henblik på forskellige opgaver, skal registreres i

adskilte registre. Som en konsekvens heraf må den enkelte ansatte kun have adgang til registre, som er oprettet med henblik på de sagsopgaver, som vedkommende varetager. Registerbegrebet må fastholdes for så vidt angår fortrolige personoplysninger.

Det er meget vigtigt, at borgerne gennem registerindsigt kan kontrollere, hvad der er registreret om dem. Muligheden for registerindsigt er utvivlsomt med til at styrke ansvarligheden hos myndighederne. Der er hidtil ikke mange, der har benyttet sig af adgangen til registerindsigt. Der er derfor grund til at styrke adgangen på forskellig vis. Bl.a. må det sikres, at registerindsigt meddeles på udskrifter, som er læsbare for borgere uden særligt forhåndskendskab til edb.

Det foreslås, at den ansvarlige myndighed skal have pligt til at give meddelelse til borgerne ved optagelse i et register og i den forbindelse gøre opmærksom på retten til registerindsigt. De myndigheder, der har mange registre, sender typisk i forvejen en del meddelelser til borgerne, så merarbejdet ved at indføre denne pligt er til at overskue. Ifølge loven om private registre er en sådan ordning gældende for kreditoplysningsbureauer. Det er vigtigt, at anmodninger om registerindsigt bliver ekspederet hurtigt. Derfor indføres en 10-dages-frist som hovedregel. Hvis myndigheden er forhindret i at opfylde denne frist, skal den sende borgeren en konkret begrundelse herfor. Hermed stilles samme krav om hurtig ekspedition ved registerindsigt som ved aktindsigt, jf. offentlighedsloven og forvaltningsloven. Myndighedernes ekspedition lettes ved, at det samtidig bestemmes, at anmodninger om registerindsigt skal angive det register eller det forvaltningsområde, som der ønskes indsigt i. Ved anmodninger om aktindsigt gælder et lignende krav om identifikation. Myndighederne har pligt til at vejlede borgerne med henblik på at finde de registre, som de er interesserede i at få indsigt i.

Adgangen til at nægte registerindsigt af hensyn til den pågældende selv er udtryk for en utidig formynderisk tankegang og foreslås derfor fjernet. Registerindsigt skal efter forslaget formidles skriftligt, hvis borgeren ønsker det, jf. reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven om aktindsigt og journalindsigt.

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af L 197, som blev fremsat i folketingsåret 1989–90. Se Folketingstidende 1989–90, forhandlingerne sp. 6672 og 7686 samt tillæg A sp. 5079.

Forslaget blev efter 1. behandling henvist til Retsudvalget, som ikke afgav betænkning. Under 1. behandling viste både justitsministeren og flere partiers ordførere stor interesse for en række af de ændringer i registerbestemmelserne, som forslaget indeholder.